

Таблиця 1

Середні значення коефіцієнтів ліквідності промисловості та машинобудівної галузі за 2010 -2014 роки

Показник	Рік	Коефіцієнт поточної ліквідності	Коефіцієнт швидкої ліквідності	Коефіцієнт абсолютної ліквідності
Промисловість всього	2010	1,08	0,81	0,08
	2011	1,09	0,80	0,08
	2012	1,11	0,82	0,09
	2013	1,07	0,79	0,08
	2014	0,98	0,74	0,08
Машинобудування всього	2010	1,24	0,83	0,15
	2011	1,29	0,81	0,14
	2012	0,64	0,40	0,07
	2013	0,63	0,39	0,06
	2014	0,64	0,40	0,07

Джерело: систематизовано та розраховано на підставі даних [1].

$Z < 0$, ймовірність банкрутства менше 50 %;

$Z = 0$, ймовірність банкрутства становить 50 %;

$Z > 0$, ймовірність банкрутства більше 50%,

У табл. 2 наведено середнє значення показника Z для машинобудівних підприємств за 2010 – 2014 роки з урахуванням середнього значення коефіцієнта поточної ліквідності ($K1$) та коефіцієнта питомої ваги позикових активів ($K2$), розрахованих з використанням даних статистика [1].

Таблиця 2

Розрахунок ймовірності банкрутства підприємств машинобудівної галузі за двофакторною моделлю Альтмана

Рік	$K1$	$K2$	Z
2010	0,661227	1,239349	-1,67998
2011	0,643638	1,290232	-1,73563
2012	0,640518	0,644537	-1,04259
2013	0,639676	0,631753	-1,02891
2014	0,775021	0,639014	-1,02887

Таким чином, для стабілізації та покращення фінансово-економічного становища машинобудівної галузі необхідно вжиття

заходів, основними з яких є системна державна політика в цій галузі, спрямована, насамперед, на координацію та підтримку інноваційної та інвестиційної діяльності, ефективне використання ресурсного потенціалу машинобудівних підприємств, розвиток та реалізація інтелектуального потенціалу працівників підприємств машинобудування.

Література

1. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

2. Білик М. Д. Фінансовий аналіз: Навч. посіб./ М.Д. Білик, О.В. Павловська, Н.М. Притуляк, Н.Ю. Невмержицька. - К.: КНЕУ, 2005. – 592 с.

3. Каткова Н.В., Марущак С.М. Обґрунтування нормативних значень фінансових коефіцієнтів при діагностиці безпечного розвитку машинобудівних підприємств [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/92460/09-Katkova.pdf?sequence=1>.

4. Ситник Л.С., Венжега Р.В. Моделі фінансової діагностики банкрутства металургійних підприємств у системі антикризового управління [Електронний ресурс] / Л.С. Ситник, Р.В. Венжега // Вісник Хмельницького національного університету. - 2013. - № 2. - Т.3. - Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe.

Тамара ПОПОВИЧ

Тернопільський національний економічний університет, Україна

СТРАТЕГІЯ УПРАВЛІННЯ СПОЖИВЧИМ РИНКОМ РЕГІОНУ:

МЕХАНІЗМИ ВЗАЄМОДІЇ ТА КООРДИНУВАННЯ

Децентралізаційні процеси актуалізують завдання формування та зміцнення економічного потенціалу територій, який дозволить забезпечити реальні фінансові надходження в місцеві бюджети, що в свою чергу підвищить економічну спроможність громади вирішувати як соціальні, так і економічні проблеми територіального розвитку. В цьому сенсі, регіональний споживчий ринок за своєю питомою вагою і значенням в забезпеченні життєдіяльності населення займає провідне місце в економіці регіону. Його стан є своєрідним індикатором соціальної стабільності в регіоні, умовою сталого розвитку, фактором економічної

безпеки території та її конкурентоспроможності.

Кризові явища в економіці країни, її регіонах та територіях відображаються на стані та динаміці регіональних споживчих ринків. Для них характерними є незбалансованість за товарними групами, цінами, товаропотоками, кількістю і якістю товарів і послуг, що є джерелом виникнення соціального та економічного напруження в регіоні.

Аналіз умов розвитку споживчих ринків регіонів, дозволив виокремити низку чинників, які в сучасних умовах здійснюють негативний вплив на його функціонування, та домінуючі загрози його економічної безпеки. До таких чинників віднесемо: низький рівень купівельної спроможності практично всіх категорій населення (якщо в 2011р. індекс реальної заробітної плати складав 111,0%, то в 2015р. - знизився до 90,1%) [3]; зростання рівня інфляції (впродовж 2011-2015рр. індекс споживчих цін зріс з 109,1% до 143,3%. В регіональному розрізі більш динамічними ціни на споживчі товари були в Львівській, Полтавській, Сумській, Тернопільській та Чернігівській областях - більше 145 %, найменш динамічними - у вінницькій області - 138,8%.) [3]; залежність споживчого ринку від поставок імпортованих товарів (в структурі непродовольчих товарів питома вага імпорту зросла з 57,3% в 2011 р. до 60,7%) [3]; зростання обсягів тіньових оборотів в торгівлі (що проявляється, передусім, через продаж товарів неналежної якості та продаж фальсифікованих товарів, порушення норм і правил торгівлі, обман покупців та порушення їхніх прав) [2].

Потенційними загрозами економічній безпеці споживчого ринку регіонів є:

– в сфері виробництва та технологій: структурна деформація регіональної економіки; низька конкурентоспроможність вітчизняних споживчих товарів; падіння виробництва; зношеність основних засобів та низький рівень використовуваних технологій у виробництві споживчих товарів;

– в фінансовій сфері: низька інвестиційна активність суб'єктів господарювання; високий рівень інфляції; високий рівень тіньової економіки та корупції;

– в організаційно-правовому регулюванні: недосконалість законодавчої бази, її неузгодженість та поспішність у прийнятті необґрунтованих урядових рішень; недосконалість системи захисту прав споживачів та відсутність державної політики щодо посилення

відповідальності товаровиробників за виробництво продукції неналежної якості та фальсифікату;

– в сфері соціальних гарантій: низька якість товарів і послуг; низький рівень інформування населення про їхні споживчі права та захист інтересів; обмеженість економічного доступу громадян до якісних і безпечних товарів.

Таким чином, управління споживчим ринком необхідно розглядати як одну із основних і пріоритетних складових управління життєзабезпеченням території, гарантування економічної безпеки регіону та забезпечення його комплексного розвитку.

В цьому контексті, доцільним є розгляд базових принципів, на яких ґрунтується система управління регіональним споживчим ринком і без врахування яких управлінські рішення не будуть ефективними. По-перше, досягнення цілей розвитку споживчого ринку має здійснюватися шляхом виявлення потреб населення та їх узгодження з цілями розвитку території та можливостей їх задоволення найбільш оптимальними способами; по-друге, запропоновані управлінські рішення конкретної території (регіону) не повинні суперечити діючим нормативно-правовим актам, які регламентують відповідну сферу діяльності на споживчому ринку та визначають відповідні повноваження органу влади у вертикалі управління; по-третє, управління споживчим ринком необхідно розглядати як складову системи управління регіоном та враховувати його специфіку і особливості соціально-економічного потенціалу; по-четверте, система управління споживчим ринком має спрямовуватися на збалансування інтересів, передусім, "тріади" суб'єктів ринку: споживачів, органів місцевої влади та господарюючих суб'єктів, унеможливити ущемлення їх прав та заподіяння збитків; по-п'яте, в управлінні регіональним споживчим ринком та поведінкою його суб'єктів, місцевими органами влади мають бути задіяні всі способи ефективного управління, включаючи методи координування, економічного стимулювання, інспектування, контролю, регламентування та заборони, і які мають використовуватися у відповідності до чинного законодавства.

Отже, стратегічними напрямками управління розвитком споживчого ринку регіону мають стати:

– забезпечення збалансованого розвитку всіх сегментів регіонального споживчого ринку та усунення його структурних деформацій;

– підтримка розвитку об'єктів інфраструктури споживчого ринку та створення дієвої системи просування товарів, які виробляються місцевими підприємствами, на внутрішній та міжнародні ринки;

– відновлення та формування нових міжгалузевих зв'язків в економіці регіону, розвиток міжрегіонального співробітництва, покращання взаємовідносин та розвиток партнерства між всіма учасниками ринку;

– забезпечення ефективної взаємодії органів місцевого самоврядування і приватного бізнесу на засадах узгодження їхніх економічних інтересів та цілей розвитку. Передусім, така взаємодія необхідна щодо розв'язання проблем підвищення якості і безпеки товарів, скорочення тіньових схем та оборотів в торгівлі, дотримання правил торговельного обслуговування, забезпечення прозорості сплати податків та оплати праці зайнятих, інноваційного розвитку споживчого ринку. В рамках підвищення дієвості такої взаємодії доцільним вважається запровадження механізму державно-приватного партнерства, який би опирався на відповідні угоди та домовленості, всебічно враховував би інтереси партнерів, передбачав чіткий розподіл сфер відповідальності, формував базові моделі фінансування, організації діяльності, кооперування тощо. До прикладу, участь представника приватного бізнесу в державно-приватному партнерстві щодо реалізації інвестиційного проекту, може бути здійснена на умовах укладання угоди за рахунок коштів місцевого бюджету за трьома варіантами: 1) у формі забезпечення державних гарантій за кредитами, залученими приватним бізнесом для реалізації угоди; 2) у формі надання майна, яке перебуває у власності територіальної громади в довірче управління або оренду, в тому числі на пільгових умовах; 3) у формі надання приватному партнеру земельної ділянки, яка перебуває у комунальній власності, на якому буде розташовуватися об'єкт угоди.

Реалізація означених стратегічних пріоритетів має здійснюватися шляхом: створення сприятливого підприємницького клімату в регіоні та зняття адміністративних і організаційних бар'єрів, які заважають входженню нових підприємницьких структур на споживчий ринок; поліпшення бізнес-клімату шляхом впровадження політики дерегуляції, посилення позицій місцевих виробників на ринку споживчих товарів та збільшення їх внеску в загальні обсяги виробництва та доходи місцевого бюджету; надання суб'єктам споживчого ринку реальної фінансової і організаційно-методичної підтримки; сприяння розвитку консьюмерських

організацій, надання допомоги в проведенні ними незалежної експертизи товарів і послуг, підтримка всіх можливих форм громадського контролю на споживчому ринку регіону.

Загалом, побудова ефективної системи стратегічного управління розвитком регіонального споживчого ринку має ґрунтуватися на багаторівневому підході, що передбачає необхідність поєднання та взаємоузгодження дій на макро-, мезо- та мікрорівнях всіх учасників ринкової системи, а також включає вироблення дієвих механізмів координування діяльності та розвитку партнерських відносин.

Література

1. Мазаракі А. Ринок споживчих товарів в Україні: посткризові тенденції / А. Мазаракі, В. Лагутін // Економіка України. – 2011. – №9. – С.17-26.

2. Тенденції тіньової економіки в Україні в 1 кварталі 2016 року / [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents>

3. Державна служба статистики України - Офіційний сайт: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Світлана ПРОХОРОВСЬКА

Тернопільський національний економічний університет, Україна

Ольга ДЯКІВ

Тернопільський національний економічний університет, Україна

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМИ РЕСУРСАМИ РЕГІОНІВ

В сучасних умовах ефективність регіонального управління людськими ресурсами залежить від: соціальної і політичної стабільності в регіоні; рівня розвитку регіону, промисловості та її інфраструктури; забезпеченості людськими ресурсами та їхнього інтелектуального потенціалу; мотивації до праці та професійно-кваліфікаційного розвитку працівників.

Кожна категорія ресурсів має свої специфічні властивості: зміст, характеристики, структуру, які обумовлені їхньою природою, місцем і роллю в економічній системі. Особливість саме людських ресурсів полягає в їхній специфіці. На відміну від машин і сировини люди наділені